

“Gezonde bodem
= gezond leven”

Gezonde bodem = gezond leven

Het landschap als drager voor gezondheid

Het dreigend zorginfarct, weersextremen, de stikstofcrisis, de achteruitgang van de biodiversiteit, problemen met spuitzones én het realiseren van de 4 kenmerken die gebieden tot Blue Zone maken.

Wij willen alle vliegen in één klap slaan, door in de MooiMaasvallei volledig over te stappen op natuurinclusieve, biologische landbouw, waar de mensen in de regio actief bij worden betrokken en alles verankerd is in het landschap.

De drager is een landschappelijke structuur die voortbouwt op de bestaande lagen van het landschap. Er worden geen kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt, landbouwgewassen en weilanden worden afgewisseld met blijvende houtige planten (Agroforestry) en kruidenrijke akkerranden worden toegevoegd.

Zo ontstaat een gezonde bodem met rijk bodemleven, welke gewassen voedt en beschermt en gezond voedsel oplevert. Biodiversiteit neemt toe en het landschap wordt robuust en veerkrachtig.

Door bewoners actief te betrekken bij voedselproductie en landschap vermindert de zorgvraag structureel.

Aandacht voor korte ketens bevordert de afzet en beperkt de CO₂-uitstoot.

Zo vormt een gezonde bodem de basis voor gezond leven en groeit de MooiMaasvallei uit tot een Bloeizone.

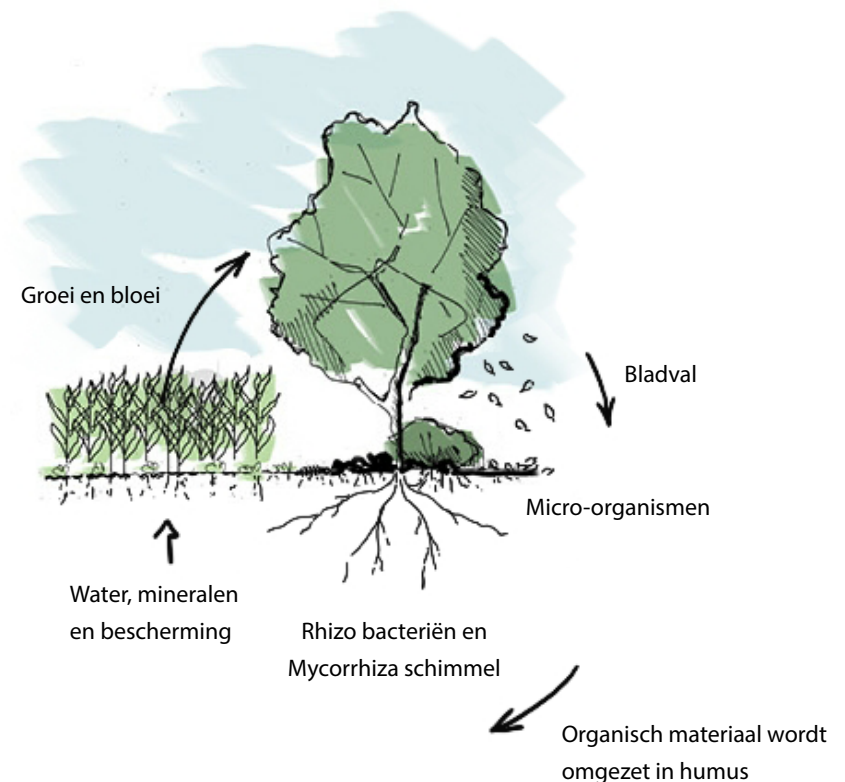

Fig. 01 Een gezond bodemleven

De verankering van het concept in het landschap

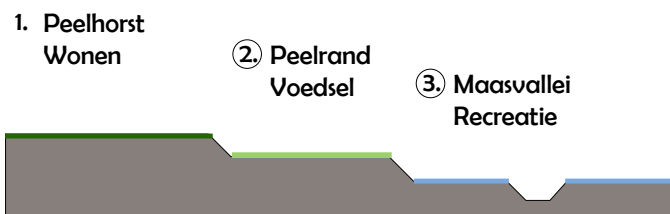

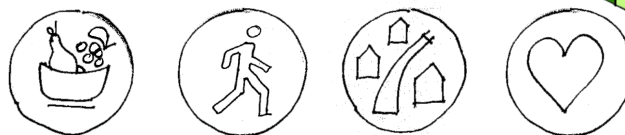
Fig. 02 Schematische weergave van het landschap

De Maasvallei bestaat uit drie 'terrassen': de Peelhorst, de Peelrand en de Maasvallei. Deze terrassen hebben elk hun eigen karakter en kwaliteiten en vormen de basis om ons concept naar het landschap te vertalen.

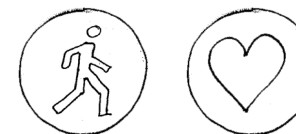
De Peelhorst - WONEN

Raamstructuur (eetbare) natuur en waterberging als drager voor nieuwe woonvormen in steden en buitengebied.

De Peelrand - VOEDING

Een kleinschalig, waterhoudend landschap als drager van de voedselproductie en dagbesteding.

De Maasvallei - RECREATIE

Overstroombare natuur als drager voor recreatie.

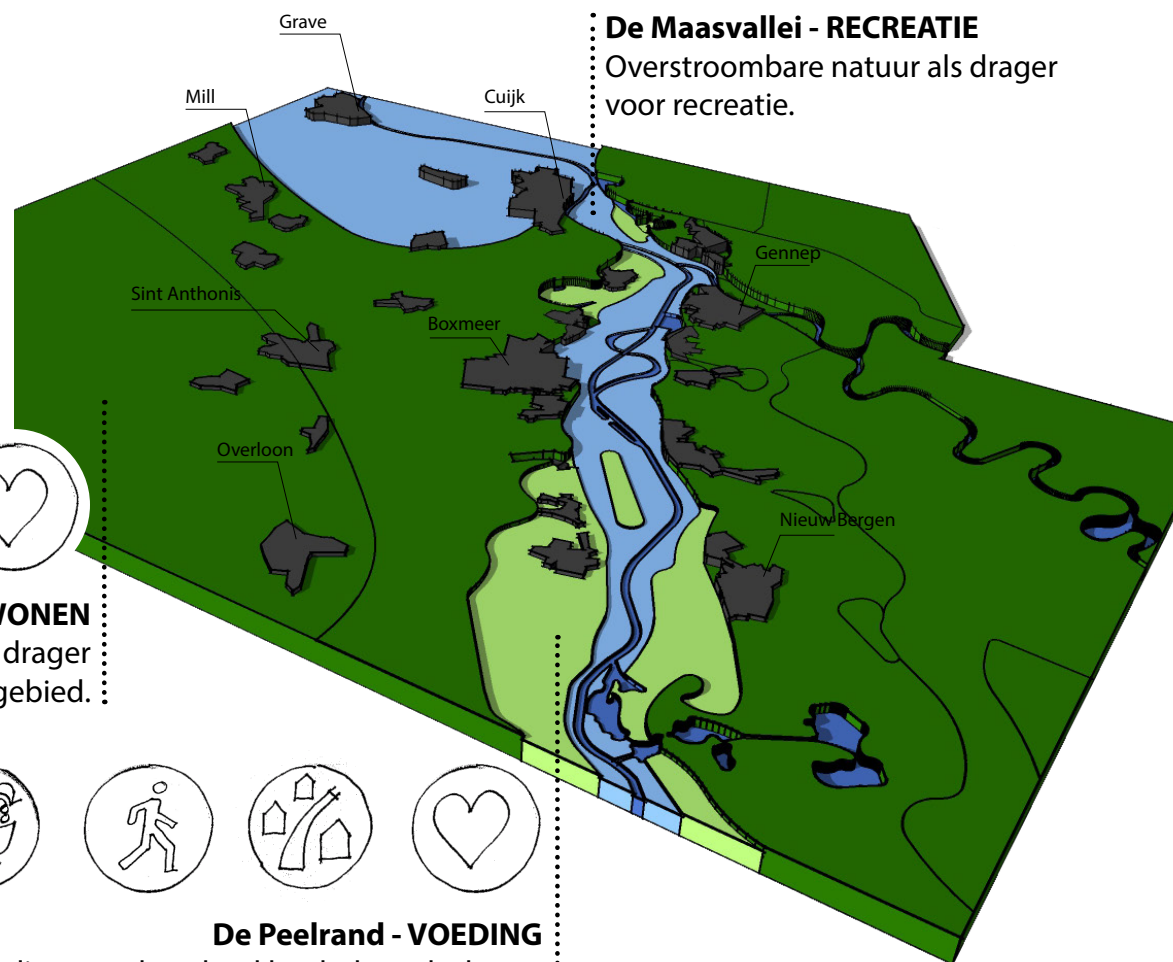

Fig. 03 Vogelvluchtperspectief op de MooiMaasvallei met de 3 'terrassen'

1. Peelhorst

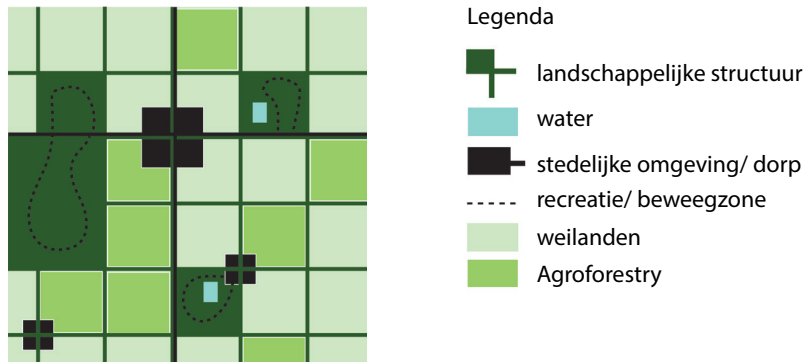

Fig. 04 Conceptuele weergave van het landschappelijk raamwerk in de Peelhorst

Fig. 05 Clusterwonen in het groene raamwerk

Fig. 06 Groen raamwerk van houtwallen, singels, voedselbosranden en waterberging

De Peelhorst – WONEN

Landschap/ natuur

Op de Peelhorst wordt een landschappelijk raamwerk aangelegd dat de basis vormt voor alle functies. Het bestaat uit:

- robuuste groene structuren (bijv. bomenrijen en bosrandstructuren) op de hogere delen en
- een fijner, gedifferentieerd raamwerk met graslanden, houtopstanden en waterstructuren in de lagere zones.

Het raamwerk versterkt biodiversiteit, biedt beschutting en maakt waterberging, bodembuffering en infiltratie mogelijk, wat bijdraagt aan een veerkrachtige en gezonde leefomgeving.

Binnen dit raamwerk ontstaan plekken voor wonen, landbouw en natuur.

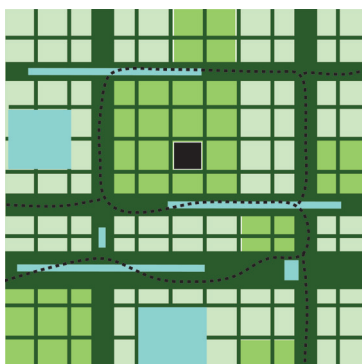
Wonen

Wonen vindt plaats in het buitengebied en in stedelijke wijken die door groene structuren worden verbonden met het landschap.

Er wordt ingezet op woongroepen en -clusters met gedeelde buitenruimten, wat ontmoeting en beweging bevordert en waar eenvoudiger zorghulp geboden kan worden.

Verplaatsingen te voet en per fiets krijgen prioriteit door de auto een ondergeschikte rol te geven.

② Peelrand

Legenda

- landschappelijke structuur
- water
- stedelijke omgeving/ dorp
- recreatie/ beweegzone
- weilanden
- Agroforestry

Fig. 07 Conceptuele weergave van de structuur in de Peelrand

De Peelrand – VOEDSEL

Landschap/ natuur

Op dit terras speelt water een sturende rol. Infiltratiestroken, greppels en plas-draszones vertragen de waterafvoer richting de Maasvallei, terwijl oude rivierbeddingen en kwelmoerassen opnieuw ruimte krijgen. Dit versterkt de bodemvruchtbaarheid en vormt de basis voor een robuust en productief landschap met open zichtlijnen naar de horst en de Maasvallei.

Voedsel

De Peelrand is een kleinschaliger landschap dan de Peelhorst en heeft een rijke bodem. Het leent zich daarom perfect om het productieve én sociale hart tussen de Peelhorst en de Maasvallei te worden.

Het is een eetbaar landschap waar voedselproductie en dagbesteding samenkomen, waar iedereen -ook mensen zonder zorgvraag- met de voedselproductie wordt verbonden. Mensen werken hier samen in voedselbossen, (zelfoogst)tuinderijen en op kleinschalige akkers, afgestemd op ieders mogelijkheden.

Deze vorm van landschapszorg versterkt gezondheid en sociale samenhang en vermindert de druk op professionele zorg.

Fig. 08 Voedsellandschap met zorg als landschappelijke functie en voedselproductie als fysieke bezigheid en sociaal bindmiddel

③ Maasvallei

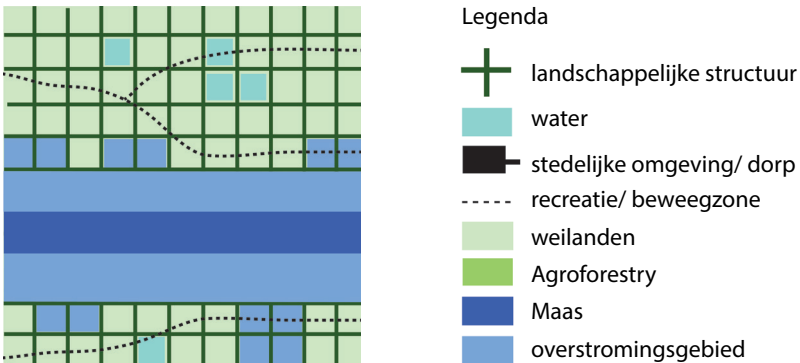

Fig. 09 Conceptuele weergave van de structuur in de Maasvallei

Maasvallei – RECREATIE

Landschap/ natuur

In het rivierdal krijgt de Maas de ruimte als overstroombare buffer bij piekafvoeren. Intensieve functies worden uitgesloten, waardoor een robuust natuurlandschap ontstaat waarin waterveiligheid, biodiversiteit en recreatie elkaar versterken.

Overstroombare graslanden, poelen en hoogwatergeulen sluiten aan bij het natuurlijke dynamische karakter van de rivier en bieden waardevolle leefgebieden voor flora en fauna.

Recreatie

Recreatie wordt zorgvuldig ingepast met vlonderpaden, rustplekken en observatiepunten die de beleving versterken met minimale impact op de natuur.

Door wildplukzones te introduceren draagt ook dit terras bij aan het vergroten van kennis en het nieuwsgierig maken naar meer dan wat de gemiddelde consument gewend is te kopen in de supermarkt.

Zo vormt de Maasvallei voor bewoners en bezoekers een gebied van rust en herstel dat beweging stimuleert, stress vermindert en bijdraagt aan mentale gezondheid, waardoor het landschap helpt de druk op formele zorg te verlichten.

Fig. 10 Maasheggen landschap met ruimte voor overstromingsgebieden en recreatie

Proces voorstel aanpak 2e ronde

In de tweede ronde staat de verkenning en het ontwerp van de landschappelijke structuur en een stukje exemplarische invulling hiervan centraal.

We richten ons op het 2e terras, de Peelrand. Te starten op het hoogste abstractieniveau: de landschappelijke structuur als drager van natuur, functies en gezondheid. Hiervan worden de potentie en randvoorwaarden onderzocht.

Daarna wordt ingezoomd op een fragment (zie fig. 11) om middels ontwerpend onderzoek de visie toe te passen; er zal ruimtelijk, functioneel, organisatorisch en sociaal naar het fragment gekeken worden.

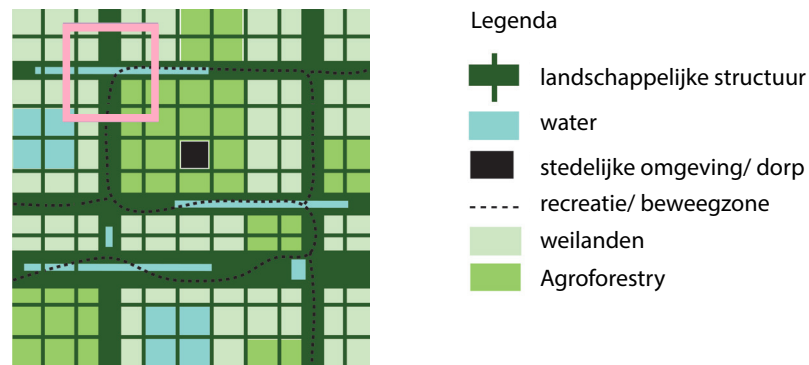

Fig. 11 Voorbeeld van een fragment dat representatief is en middels ontwerpend onderzoek verder uitgewerkt zal worden in de 2e ronde

In een multidisciplinair ontwerpatelier wordt daar de volgende kennis voor opgehaald: **landschapsarchitectuur en stedenbouw** voor de ruimtelijke samenhang, **hydrologie en bodemkunde** voor inzicht in water en bodem, **ecologie en biodiversiteit** voor de basis voor robuuste natuurstructuren, **natuurinclusieve landbouw en agroforestry** voor een productieve invulling en **gezondheid, zorg en sociale kwaliteit** voor richting voor routes, ontmoeting en bewegen.

Tijdens de regio-ateliers verzamelen we ideeën en mensen die het principe 'gezonde bodem = gezond leven' willen dragen, waarmee onze visie verankert wordt in de regio. Met het ontwerp verankeren wij het concept in het landschap. Zo ontstaat een gedragen en toekomstbestendig perspectief voor vervolg en realisatie.

Uit de verkenning en het ontwerp(end onderzoek) worden conclusies of adviezen getrokken op provinciaal, gemeentelijk en lokaal niveau.